

Фещук К.О.

студентка,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ПОРУШЕННЯ ПРИСЯГИ АДВОКАТА ЯК ПІДСТАВА ПРИТЯГНЕННЯ ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Адвокатура, на сьогодні в Україні, відіграє ключову роль при наданні правової допомоги у кримінальних, цивільних, адміністративних та інших видах справ. З внесенням відповідних змін до законодавства було визначено в кримінально – процесуальних нормах положення про участь захисників виключно осіб, які є адвокатами у кримінальному провадженні, що свідчить про те, що інститут адвокатури набув чіткого правового закріплення саме в даній категорії справ. Що ж стосується, наприклад, цивільних, адміністративних справ, все частіше особи, які потребують кваліфікованої юридичної допомоги звертаються саме до адвокатів, хоча норми відповідного законодавства закріплюють можливість самостійно представляти свої інтереси чи мати представника, проте дана можливість дозволяє отримати професійну правову допомогу, що має свої гарантії.

Актуальність питання притягнення адвокатів до дисциплінарної відповідальності полягає у необхідності вдосконаленні механізму застосування дисциплінарної відповідальності до адвокатів, які вчинили дисциплінарні проступки.

Проблема виникає щодо визначення підстав притягнення до відповідальності, суб'єктів, які мають право звертатися зі скаргами на діяльність адвокатів, видів стягнень, меж правомірного застосування дисциплінарної відповідальності та як важіля впливу, процедура оскарження рішень. Досить проблемною є така підстава, як притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності як порушення присяги останнім.

Дану сферу досліджували: В.В. Андреевський, А.М. Бірюкова, Т.В. Варфоломеева, Д.П. Ватман, Т.Б. Вільчик, В.І. Галаган, В.Г. Гончаренко, Ю.М. Грошевий, Т.С. Коваленко, А.Ф. Коні, М.М. Михеєнко, С.В. Прилуцький, З.В. Ромовська, С.Ф. Сафулько О.Д. Святоцький, В.В. Сердюк, Н.М. Таварткіладзе, М.І. Хавронюк, О.Г. Яновська та інші [4, с. 1].

На адвокатів покладаються важливі функції щодо захисту прав, інтересів фізичних та юридичних осіб, і таким чином вимоги при здійсненні правозахисної діяльності до них повинні бути високі. Адвокати є тими особами, які повинні впершу чергу неухильно дотримуватися норм законодавства та діяти у відповідності до принципів, які регулюють адвокатську діяльність. Порушення адвокатської дисципліни підриває авторитет даної правозахисної інституції та іноді навіть унеможливає виконання її основного завдання [4, с. 1]. В такому разі, адвокатів, які діють всупереч нормам права, правилам етичної поведінки, притягують до дисциплінарної відповідальності.

На законодавчому рівні у зв'язку з прийняттям Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 року [1], в порівнянні з попереднім Законом України «Про адвокатуру» від 19.12.1992 року [2],

питання дисциплінарної відповідальності було певним чином врегульоване, однак, як свідчить практика, виникають не врегульовані питання в процесі дисциплінарного провадження щодо адвокатів. Зокрема, є перелік видів дисциплінарних проступків, які вчиняються адвокатами при здійсненні адвокатської діяльності, але виникає проблема, що деякі підстави, а саме порушення присяги адвоката України, є досить широкі за змістом та включають інші більш конкретні підстави.

Текст присяги адвоката згідно Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», наступного змісту:

«Я, (ім'я та прізвище), урочисто присягаю у своїй адвокатській діяльності дотримуватися принципів верховенства права, законності, незалежності та конфіденційності, правил адвокатської етики, чесно і сумлінно забезпечувати право на захист та надавати правову допомогу відповідно до Конституції України і законів України, з високою відповідальністю виконувати покладені на мене обов'язки, бути вірним присязі» [1].

Отже, як впливає зі змісту присяги, особливість цього порушення в тому, що воно прямо чи опосередковано виявляється у кожному з таких дисциплінарних проступків: недотримання принципів незалежності та конфіденційності, принципу верховенства права, законності, нечесне і несумлінне виконання адвокатських обов'язків, порушення правил етики – усе це вимоги присяги. Тому, кожне порушення можна розглядати як порушення присяги [3, с. 190].

Таким чином виникають суперечності у визначенні виду дисциплінарного проступку, який був вчинений адвокатом, вказувати на недотримання конфіденційності, правил адвокатської поведінки чи присяги адвоката.

Для кращого розуміння зазначимо приклад дисциплінарного провадження про порушення адвокатом присяги.

Між фізичною особою та адвокатом було укладено договір про надання правових послуг у кримінальному провадженні стосовно особи. Гонорар був виплачений адвокату за домовленістю між сторонами. Згодом кримінальне провадження стосовно особи було закрито.

Під час засідання регіональної кваліфікаційно-дисциплінарної комісії, скаржник пояснив, що адвокат за вказані кошти пообіцяв вирішити його питання в правоохоронних органах, що дисциплінарною палатою, з огляду на зміст доданих скаржником аудіозаписів розмов із адвокатом, розцінюється як організація підкупу посадових осіб правоохоронних органів.

Прослухавши аудіозаписи розмов, усі присутні поза всяким сумнівом упізнали співрозмовників, переконались у обґрунтованості скарги особи, оскільки наявні у нього звукозаписи є розмовами саме адвоката з одного боку, а фізичної особи – з іншого. В даних розмовах адвокат на вимогу особи повернути йому безпідставно отриманий гонорар пояснює, що отримані у клієнта кошти він передав посадовій особі правоохоронних органів в якості хабара для вирішення питання особи.

Таким чином, під час розгляду дисциплінарної справи за скаргою особи було підтверджено, що своїми діями адвокат порушив Присягу адвоката України, яка зобов'язує адвоката дотримуватись законності та принципів

верховенства права, грубо порушив вимоги ст. 7, 8, 9, 45, 52 Правил адвокатської етики, вчинив дисциплінарні проступки, передбачені пп. 2, 3, 7 ч. 2 ст. 34 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

В результаті адвоката було притягнуто до дисциплінарної відповідальності та застосоване до нього дисциплінарне стягнення у вигляді позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю з наступним виключенням з Єдиного реєстру адвокатів України [5].

Отже, як наслідок впливає, що порушення присяги адвоката як підстава застосувати дисциплінарну відповідальність, є в тому випадку, коли адвокат порушив основні принципи адвокатської діяльності, що підриває авторитет адвокатури.

Залишається відкритим питання, на яку підставу посилатися, коли оскаржувати діяльність адвоката. На рівні законодавства, потрібно залишити підстави, що закріплені в Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», оскільки необхідна така підстава як порушення присяги адвоката та окремо розголошення адвокатської таємниці, порушення етичних принципів. Варто дане питання вирішувати на основі практики під час дисциплінарного провадження, де порушення присяги оцінюється як найсерйозніше правопорушення, яке вчинив адвокат. Вказується на недотримання присяги адвоката в тих випадках, коли останній відкрито знехтував нормами законодавства, правилами поведінки, діяв всупереч засадам морального суспільства.

Таким чином, потрібно для аргументування вчинення зазначеного виду дисциплінарного проступку, ознайомлюватися з всіма обставинами здійснення адвокатом такого діяння, надати всі докази на підтвердження та ретельно їх досліджувати, заслухати пояснення сторін, оскільки адвокат приступає до виконання своїх функцій після складення присяги адвоката України, тобто це є першочергове зобов'язання, яке потрібно виконувати.

Список використаних джерел:

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 року зі змінами та доповненнями станом на 06.02.2015. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>

2. Про адвокатуру: Закон України від 19.12.1992 року – втратив чинність від 19.11.2012 року. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2887-12>

3. Адвокатура: підручник / Д.П. Фіолевський. – 3-тє вид., випр. і доп. – К.: Алерта, 2014. – 624 с.

4. Коваленко Т.С. Дисциплінарна відповідальність адвокатів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юр. наук: спец. 12.00.10 «Судоустрій; прокуратура та адвокатура» / Т.С. Коваленко. – Луганськ, 2010. – 20 с.

5. Рішення Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури України від 29.05.2014 року. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://kdkakm.com/structura/kvalif-komisija/dyscyplinarna_palata/rishen-discf-palata/r%D1%96shennya-disczipl%D1%96narno%D1%97-palati-%E2%84%96-4/r%D1%96shennya-%E2%84%96-16-pro-pozbavlennya-sv%D1%96docztva.html